

Roll No.

(In figures as in Admit Card)

ECONOMICS**Paper II**

Roll No. ....

(In words)

D/03/10

Name of the Areas/Section (if any) .....

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll Number in the space provided on the top of this page.

2. This paper consists of fifty (50) multiple choice type questions. All questions are compulsory.

3. Each item has upto four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). The answer should

be a capital letter for the selected option. The answer letter should entirely be contained within

the corresponding square.

Correct method Wrong Method or

4. Your responses to the items for this paper are to be indicated on the ICR Answer Sheet under

paper II only

5. Read instructions given inside carefully.

6. One sheet is attached at the end of the booklet for rough work.

7. You should return the test booklet to the invigilator at the end of paper and should not carry

any paper with you outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટેની સૂચનાઓ :

૧. આ પાનાની ટોચમાં દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.

૨. આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પચાસ (50) બહુવૈકલ્પિક ઉત્તરો ધરાવતા પ્રશ્નો આપેલા છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

૩. પ્રત્યેક પ્રશ્ન વધુમાં વધુ ચાર બહુવૈકલ્પિક ઉત્તરો ધરાવે છે. જે (A), (B), (C) અને (D) વડે દર્શાવવામાં આવ્યા છે. પ્રશ્નનો ઉત્તર

કેપીટલ સંજ્ઞા વડે આપવાનો રહેશે. ઉત્તરની સંજ્ઞા આપેલ પાનામાં બરાબર સમાઈ જાય તે રીતે લખવાની રહેશે.

ખરી રીત : ખોટી રીત : ,

૪. આ પ્રશ્નપત્રના જવાબ આપેલ ICR Answer Sheetના Paper II વિભાગની નીચે આપેલ પાનાઓમાં આપવાના રહેશે.

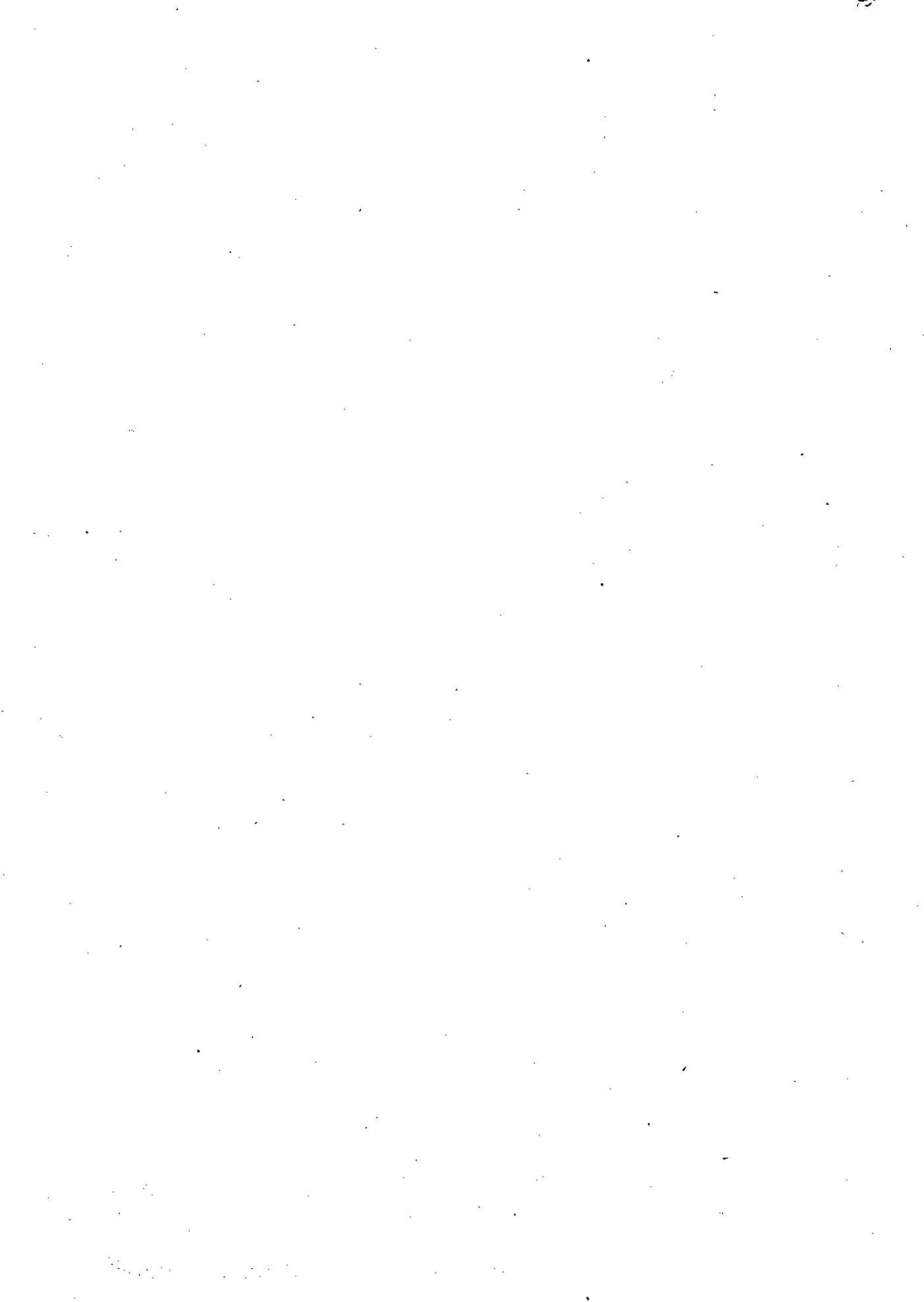
૫. અંદર આપેલ સૂચનાઓ કાળજીપૂર્વક વાંચો.

૬. આ બુકલેટની પાછળ આપેલું પાનું રફ કામ માટે છે.

૭. પરીક્ષાસમય પૂરો થઈ ગયા પછી આ બુકલેટ જે તે નિરીક્ષકને સોંપી દેવી. કોઈ પણ કાગળ પરીક્ષાખંડની બહાર લઈ

જવો નહીં.

SEAL

ECONOMICS

અર્થશાસ્ત્ર

PAPER—II

પ્રશ્નપત્ર—II

Note :— This paper contains *fifty (50)* multiple-choice questions, each carrying **two (2)** marks. Attempt *all* the questions.

નોંધ :— આ પ્રશ્નપત્રમાં **પચાસ (૫૦)** બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નના **બે(૨)** ગુણ છે. બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. Which of the following is *not* concerned with micro-economics ?
(A) Product pricing (B) Factor pricing
(C) Study of the firms (D) National income and output
નીચેનામાંથી શું એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર સાથે સંબંધ ધરાવતું નથી ?
(A) વસ્તુ કિંમતનિર્ધારણ (B) સાધન કિંમતનિર્ધારણ
(C) પેઢીઓનો અભ્યાસ (D) રાષ્ટ્રીય આવક અને ઉત્પાદન
2. The income-consumption curve generally :
(A) slopes upwards to the right (B) slopes downwards to the right
(C) is parallel to the X-axis (D) is a vertical line
સામાન્યપણે આવક-ઉપભોગ વક્ર :
(A) જમણી બાજુએ ઉપરની તરફ ઢળતો હોય છે
(B) જમણી બાજુએ નીચેની તરફ ઢળતો હોય છે
(C) X-ધરીને સમાંતર હોય છે
(D) ઉભી સુરેખા હોય છે
3. If a firm in perfect competition has a U-shaped average cost curve in the short run :
(A) At least one of the factors of production must be subject to diminishing returns
(B) The firm must have some element of monopoly power
(C) Diseconomies of scale apply in the industry
(D) The firm must have a choice of plants of different sizes
જો પૂર્ણ હરીફાઈવાળા બજારમાંની પેઢી, ટૂંક ગાળામાં U-આકારનો સરેરાશ ખર્ચ વક્ર ધરાવતી હોય તો :
(A) ઉત્પાદનનું ઓછામાં ઓછું એક સાધન, ઘટતા મળતરના નિયમને આધીન હોય છે
(B) પેઢી, આંશિક ઈજારાશક્તિ ધરાવે છે
(C) ઉદ્યોગમાં કદની ગેરકરકસર સૂચવે છે
(D) પેઢી, વિવિધ કદના પ્લાન્ટોમાંથી પસંદગી કરી શકે છે

4. Opportunity cost describes :

- (A) Cost related to an optimum level of production
- (B) Variable cost
- (C) Short-run cost
- (D) Cost of one product in terms of production of other foregone

વૈકલ્પિક ખર્ચ વર્ણવે છે :

- (A) ઉત્પાદનના ઈષ્ટતમ સ્તર સાથે સંકળાયેલો ખર્ચ
- (B) અસ્થિર ખર્ચ
- (C) ટૂંકાગાળાનો ખર્ચ
- (D) જતા કરેલા ઉત્પાદનના સ્વરૂપમાં પેટીને એક વસ્તુના ઉત્પાદનમાં ભોગવવો પડતો ખર્ચ

5. If each factor of production is paid according to its marginal productivity, the total factor payment will be equal to the total output only when :

- (A) there is diminishing returns to scale
- (B) there is constant returns to scale
- (C) there is increasing returns to scale
- (D) no returns to scale

જો ઉત્પાદનના દરેક સાધનને તેની સીમાંત ઉત્પાદકતા મુજબ વળતર ચૂકવવામાં આવે તો, કુલ સાધન વળતર અને કુલ ઉત્પાદન ત્યારે જ સમાન થાય કે જ્યારે :

- (A) કદવિકાસ સાથે મળતર ઘટતુ જતુ હોય
- (B) કદવિકાસ સાથે મળતર સ્થિર હોય
- (C) કદવિકાસ સાથે મળતર વધતુ જતુ હોય
- (D) કદવિકાસ અને મળતર વચ્ચે સંબંધ ન હોય

6. Total price effect is the sum of :

- (A) individual price effects
- (B) individual income effects
- (C) substitution effects
- (D) income and substitution effects

કુલ કિંમત અસર :

- (A) વ્યક્તિગત કિંમત અસરો
- (B) વ્યક્તિગત આવક અસરો
- (C) અવેજી અસરો
- (D) આવક અને અવેજી અસરોનો

સરવાળો છે.

7. Locus of Pareto optimality in production and consumption is given by :

- (A) The Social Welfare Function
- (B) The Utility Possibility Curve
- (C) The Transformation Curve
- (D) The Grand Utility-possibility Curve

ઉત્પાદન અને ઉપભોગમાં પેરેટો ઈષ્ટતામતાનો બિંદુપથ :

- (A) સામાજિક કલ્યાણ વિધેય
  - (B) તુષ્ટિગુણ સંભાવના વક્ર
  - (C) રૂપાંતર વક્ર
  - (D) કુલ તુષ્ટિગુણ સંભાવના વક્ર
- દ્વારા દર્શાવાય છે.

8. The quantity theory of money best explains economic behaviour :

- (A) during time of deep recession
- (B) when the economy is experiencing hyperinflation
- (C) when the economy is in a liquidity trap
- (D) when the economy enjoys stability

નાણાં પરિમાણનો સિદ્ધાંત :

- (A) તીવ્ર મંદીના સમયગાળા દરમ્યાનનો
- (B) જ્યારે અર્થતંત્રમાં તીવ્ર કુગાવો હોય ત્યારનો
- (C) જ્યારે અર્થતંત્ર તરલતાના પાંજરામાં હોય ત્યારનો
- (D) જ્યારે અર્થતંત્ર સ્થિરતા ધરાવતું હોય ત્યારનો

આર્થિક વ્યવહાર શ્રેષ્ઠપણે સમજાવે છે.

9. Inflation can be measured by :

- (A) WPI
- (B) CPI
- (C) GDP deflator
- (D) All of the above

કુગાવાને :

- (A) WPI
- (B) CPI
- (C) GDP deflator
- (D) ઉપરના તમામ

વડે માપી શકાય.

10. The difference between GNP and GDP is :
(A) Net income from abroad	(B) Depreciation
(C) Net exports	(D) Taxes and subsidies

GNP અને GDP વચ્ચેનો તફાવત :

(A) વિદેશોમાંથી મળતી ચોખ્ખી આવક	(B) ધસારો
(C) ચોખ્ખી નિકાસ	(D) કરવેરા અને રાહતો

છે.

11. M_1 stock of money is defined as :

(A) Currency and deposits with public
(B) Currency and deposits with banks
(C) Currency with public and demand deposits with banks
(D) Currency with public and total deposits with banks

નાણાંના જથ્થા M_1 ની વ્યાખ્યા :

(A) લોકો પાસેના ચલણો અને થાપણો
(B) બેન્કો પાસેના ચલણો અને થાપણો
(C) લોકો પાસેનું ચલણ અને બેન્કો પાસેની ડીમાન્ડ થાપણો
(D) લોકો પાસેનું ચલણ અને બેન્કો પાસેની કુલ થાપણો

12. In calculating GNP, which of the following is *not* included ?

(A) rental incomes
(B) interest payments by the firms
(C) dividends
(D) government transfer payments

GNP ની ગણતરી કરતી વખતે નીચેનામાંથી શાનો સમાવેશ થતો નથી ?

(A) ભાડાની આવક
(B) પેઢીઓ દ્વારા થતી વ્યાજ ચૂકવણી
(C) લાભાંશ
(D) સરકાર દ્વારા હસ્તાંતરણ ચૂકવણી

13. Full employment in the classical theory is achieved because :

- (A) rigidity in wage market
- (B) rigidity in commodity market
- (C) flexibility in wages and prices
- (D) inelastic supply curve of labour

પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંતમાં પૂર્ણ રોજગારી પ્રાપ્ત થાય છે કારણ કે :

- (A) વેતન બજારમાં જડતા
- (B) વસ્તુ બજારમાં જડતા
- (C) વેતનો અને કિંમતોમાં પરિવર્તનક્ષમતા
- (D) શ્રમના પૂરવઠા વક્રની બીનસ્થિતિસ્થાપકતા

14. The Phillips curve shows :

- (A) an inverse relationship between the rate of inflation and the rate of employment
- (B) a positive relationship between nominal wage and the rate of unemployment
- (C) an inverse relationship between the real and nominal wages
- (D) a positive relationship between the rate of inflation and the rate of unemployment

ફીલીપ્સ વક્ર :

- (A) ફુગાવાના દર અને રોજગારીના દર વચ્ચેનો વ્યસ્ત સંબંધ
- (B) નાણાકીય વેતન અને બેરોજગારીના દર વચ્ચેનો ધન સંબંધ
- (C) વાસ્તવિક અને નાણાકીય વેતનો વચ્ચેનો વ્યસ્ત સંબંધ
- (D) ફુગાવાના દર અને બેરોજગારીના દર વચ્ચેનો ધન સંબંધ દર્શાવે છે.

15. The economists who used capital-output ratio in their growth models are :

- (A) A. K. Sen—Dreze
- (B) D. T. Lakdawala and C. N. Vakil
- (C) Harrod and Domar
- (D) Jagdish Bhagwati and Padma Desai

જેમણે પોતાના વૃદ્ધિ મોડેલમાં મૂડી-ઉત્પાદન ગુણોત્તરનો ઉપયોગ કર્યો છે તે અર્થશાસ્ત્રીઓ છે :

- (A) એ.કે. સેન - ડ્રેઝ
- (B) ડી.ટી. લાકડાવાળા અને સી.એન. વકીલ
- (C) હેરડ અને ડોમાર
- (D) જગદીશ ભગવતી અને પદ્મા દેસાઈ

16. Social overhead capital refers to :
- (A) Expenditure on infrastructure
 (B) Expenditure on capital goods
 (C) expenditure on exportable goods
 (D) Expenditure on public sector

સામાજિક માળખાનું મૂડીકરણ :

- (A) આંતરમાળખાકીય સુવિધાઓ પરનો ખર્ચ
 (B) મૂડી વસ્તુઓ પરનો ખર્ચ
 (C) નિકાસક્ષમ વસ્તુઓ પરનો ખર્ચ
 (D) જાહેર ક્ષેત્ર પરનો ખર્ચ

દર્શાવે છે.

17. Human Development Index *does not* include :

- (A) Per capita income
 (B) Education
 (C) Life Expectancy
 (D) Poverty ratio

માનવ વિકાસ આંકમાં :

- (A) માથાદીઠ આવક
 (B) શિક્ષણ
 (C) અપેક્ષિત આયુષ્ય
 (D) ગરીબી ગુણોત્તર

નો સમાવેશ થતો નથી.

18. Big push theory was propounded by :

- (A) Leibenstein
 (B) Nurkse
 (C) Rosenstein Rodan
 (D) None of these

'બીગ પુશ' સિદ્ધાંત :

- (A) લેબેનસ્ટેઈન
 (B) નર્કસે
 (C) રોઝેનસ્ટેઈન-રોડાન
 (D) એમાંના કોઈ નહીં

દ્વારા આપવામાં આવ્યો.

19. The emphasis in the Mahalanobis model developed for Indian Planning was on :

- (A) Agriculture (B) Infrastructure
(C) Heavy industries (D) Exports

ભારતીય આયોજન માટે રચાયેલા મહલનોબીસ મોડેલમાં :

- (A) કૃષિ (B) માળખાગત સુવિધાઓ
(C) ભારે ઉદ્યોગો (D) નિકાસ

પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

20. The technique of Input-Output Analysis is based on the assumption of :

- (A) increasing returns to scale (B) decreasing returns to scale
(C) constant returns to scale (D) None of these

સાધન-ઉત્પાદન વિશ્લેષણની પદ્ધતિ :

- (A) વધતા જતા મળતરનો નિયમ (B) ઘટતા જતા મળતરનો નિયમ
(C) સ્થિર મળતરનો નિયમ (D) એમાંથી કોઈ નહીં

ની ધારણા પર આધાર રાખે છે.

21. Relationship between economic growth and inequality is captured by :

- (A) Phillips curve (B) Kuznets curve
(C) Okun's law (D) Laffer's curve

આર્થિક વૃદ્ધિ અને અસમાનતા વચ્ચેનો સંબંધ :

- (A) ફીલીપ્સ વક્ર (B) કુઝનેટ્સ વક્ર
(C) ઓકુનના નિયમ (D) લાફરના વક્ર

દ્વારા મેળવી શકાય છે.

22. The law of ever-rising public expenditure was advocated by :

- (A) Adolf Wagner (B) Simon Kuznets
(C) Adam Smith (D) V.K.R.V. Rao

નિરંતર વધતા જતા જાહેર ખર્ચનો નિયમ :

- (A) એડોલ્ફ વેગ્નર (B) સાર્થમન કુઝનેટ્સ
(C) આદમ સ્મીથ (D) વી.કે.આર.વી. રાવ

દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો.

23. Sum of the government expenditure multiplier and tax multiplier is 1 only when budget is :

- (A) Surplus (B) Deficit
(C) Balanced (D) None of these

સરકારી ખર્ચ ગુણક અને કરવેરા ગુણકનો સરવાળો 1 ત્યારે જ થાય કે જ્યારે અંદાજપત્ર :

- (A) પુરંતવાળુ (B) ખાધવાળુ
(C) સમતુલીત (D) એમાંથી કોઈ નહીં

હોય.

24. Primary deficit in the government budget is calculated by :

- (A) fiscal deficit-revenue deficit (B) fiscal deficit-interest
(C) fiscal deficit-capital deficit (D) overall budget deficit

સરકારી અંદાજપત્રમાં પ્રાથમિક ખાધની ગણતરી નીચેનામાંથી શેના દ્વારા થાય છે ?

- (A) રાજકોષીય ખાધ - મહેસૂલી ખાધ (B) રાજકોષીય ખાધ - વ્યાજ
(C) રાજકોષીય ખાધ - મૂડી ખાધ (D) સમગ્ર અંદાજપત્રીય ખાધ

25. The burden of an indirect tax can be fully shifted to the consumers when :

- (A) demand is perfectly elastic (B) demand is highly elastic
(C) demand is perfectly inelastic (D) None of these

એક પરોક્ષ કરનો બોજો ત્યારે જ સંપૂર્ણપણે ગ્રાહકો પર ખસેડી શકાય કે જ્યારે :

- (A) માંગ સંપૂર્ણ મૂલ્યસાપેક્ષ હોય (B) માંગ ઉચી મૂલ્યસાપેક્ષતા ધરાવતી હોય
(C) માંગ સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનેપક્ષ હોય (D) એમાંથી કોઈ નહીં

હોય.

26. The chairman of the 12th Finance Commission is :

- (A) C. Rangrajan (B) K. C. Pant
(C) Jaswant Singh (D) Raja Chelliah

બારમા નાણાં પંચના અધ્યક્ષ :

- (A) સી. રંગરાજન (B) કે.સી. પંત
(C) જશવંત સિંઘ (D) રાજા ચેલ્લેયા

છે.

27. Which one of the following is a merit good ?
- (A) Petrol (B) Communication
(C) Primary education (D) Irrigation
- નીચેનામાંથી કઈ ગુણસૂચક વસ્તુ છે ?
- (A) પેટ્રોલ (B) સંચાર
(C) પ્રાથમિક શિક્ષણ (D) સિંચાઈ
28. Which one of the following sources of revenue is *not* raised by the state government ?
- (A) Land revenue (B) Entertainment tax
(C) Agricultural Income tax (D) Income tax
- નીચેનામાંથી આવકનો કયો સ્ત્રોત, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉપયોગમાં લેવામાં આવતો નથી ?
- (A) જમીન મહેસૂલ (B) મનોરંજન વેરો
(C) કૃષિ આવક વેરો (D) આવક વેરો
29. Which one of the following items *does not* fall under the current account of Balance of Payments ?
- (A) Exports and imports
(B) Income from Travel and Tourism
(C) Loan from IMF
(D) Interest and Royalties
- નીચેનામાંથી કઈ વિગત, લેણદેણની તુલાના ચાલુ ખાતાનો ભાગ નથી ?
- (A) નિકાસ અને આયાત
(B) પ્રવાસ અને પર્યટનની આવક
(C) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળમાંથી મળેલી લોન
(D) વ્યાજ અને રોયલ્ટી
30. The offer curve of a nation shows what the nation :
- (A) can offer (B) must offer
(C) willing to offer (D) any of these
- એક રાષ્ટ્રનો દરખાસ્ત વક્ર એ દર્શાવે છે કે રાષ્ટ્ર શું :
- (A) દરખાસ્ત કરી શકે છે (B) દરખાસ્ત કરવી જોઈએ
(C) દરખાસ્ત કરવાની ઈચ્છા ધરાવે છે (D) એમાંથી કોઈ નહીં

31. The terms TRIPS and TRIMS are more related to :

- (A) EFTA (B) GATT
(C) SAARC (D) SAPTA

TRIPS અને TRIMS શબ્દસમૂહો :

- (A) EFTA (B) GATT
(C) SAARC (D) SAPTA

સાથે વધુ સંબંધિત છે.

32. Euro-currency is referred to :

- (A) European Union (B) NAPTA
(C) SAARC (D) U.K.

યુરો ચલણ :

- (A) યુરોપીયન સંઘ (B) NAPTA
(C) SAARC (D) યુ.કે.

સાથે સંબંધિત છે.

33. The latest ministerial meeting of WTO nations at Cancun failed because of disagreement on :

- (A) Subsidy on agriculture (B) Environmental issues
(C) Social issues (D) Removal of tariff barriers

કેન્કુન ખાતે મળેલી વિશ્વ વ્યાપાર સંઘની છેલ્લી મંત્રીકક્ષાની બેઠક :

- (A) કૃષિ પરની રાહતો (B) પર્યાવરણ અંગેના મુદ્દાઓ
(C) સામાજિક મુદ્દાઓ (D) જકાત અવરોધોની નાબૂદી

પરની અસંમતિને કારણે નિષ્ફળ ગઈ.

34. Example of cartel agreement can be given by :

- (A) OPEC (B) GATT
(C) WTO (D) IMF

કાર્ટેલનું ઉદાહરણ નીચેનામાં કયું છે ?

- (A) OPEC (B) GATT
(C) WTO (D) IMF

35. Theory of Custom Union was propounded by :
- (A) Ricardo (B) Heckscher-Ohlin
(C) Kindleberger (D) Jacob Viner
- જકાત સંઘનો સિદ્ધાંત :
- (A) રીકાર્ડો (B) હેક્ષર-ઓહલીન
(C) કીન્ડલબર્ગર (D) જેકબ વાઈનર
- દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો.
36. Targeted growth rate for 10th five year plan is :
- (A) 5% (B) 7%
(C) 8% (D) 10%
- દસમી પંચવર્ષીય યોજનામાં વૃદ્ધિ દરનો લક્ષ્યાંક :
- (A) 5% (B) 7%
(C) 8% (D) 10%
- છે.
37. The share of service sector in the National Income in India is :
- (A) more than 50% (B) more than 70%
(C) less than 30% (D) 40%
- ભારતની રાષ્ટ્રીય આવકમાં સેવાઓના ક્ષેત્રનો હિસ્સો :
- (A) 50% કરતા વધુ (B) 70% કરતા વધુ
(C) 30% કરતા ઓછો (D) 40%
- છે.
38. 'Currency and Finance' Report in India is brought out by :
- (A) Planning Commission
(B) Finance Commission
(C) Reserve Bank of India
(D) National Council for Applied Economic Research
- ભારતમાં 'કરન્સી એન્ડ ફાઈનાન્સ રીપોર્ટ' :
- (A) યોજના આયોગ
(B) નાણાં પંચ
(C) ભારતીય રીઝર્વ બેન્ક
(D) નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર એપ્લાઈડ ઈકોનોમીક રીસર્ચ
- દ્વારા પ્રસિદ્ધ થાય છે.

39. Which of the following states tops in HDI in India ?

- (A) Gujarat (B) Punjab
(C) Delhi (D) Kerala

ભારતમાં, માનવ વિકાસ આંકમાં નીચેનામાંથી કયું રાજ્ય અગ્ર સ્થાને છે ?

- (A) ગુજરાત (B) પંજાબ
(C) દિલ્હી (D) કેરળ

40. The major part of agricultural land in India is under :

- (A) Cash crops (B) Food crops
(C) Plantation crops (D) None of these

ભારતમાં ખેતીની જમીનનો મોટો ભાગ :

- (A) રોકડીયા પાકો (B) ખાદ્ય પાકો
(C) બાગાયત પાકો (D) એમાંથી કોઈ નહીં

હેઠળ છે.

41. Which of the following states has the highest poverty ratio in India ?

- (A) Gujarat (B) Rajasthan
(C) Uttar Pradesh (D) Orissa

ભારતમાં, નીચેનામાંથી કયા રાજ્યમાં ગરીબાઈનો ગુણોત્તર સૌથી વધુ છે ?

- (A) ગુજરાત (B) રાજસ્થાન
(C) ઉત્તર પ્રદેશ (D) ઓરિસ્સા

42. Which of the following commodities is not under administered price mechanism in India ?

- (A) Petrol (B) Kerosene
(C) Gas (D) Fertilisers

ભારતમાં, નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુની કિંમત સરકાર નિર્ધારિત નથી ?

- (A) પેટ્રોલ (B) કેરોસીન
(C) ગેસ (D) ખાતર

43. Large percentage of the population in the age group of 0-14 indicates the presence of :

- (A) Unproductive consumers (B) Low fertility rate
(C) High death rate (D) Low birth rate

0-14 ના વયજૂથમાં વસ્તીની મોટી ટકાવારી :

- (A) બીનઉત્પાદક ગ્રાહકો (B) નીચો પ્રજનન દર
(C) ઉંચો મૃત્યુ દર (D) નીચો જન્મ દર

દર્શાવે છે.

44. Consistency in the series can be measured by :

- (A) Mean deviation (B) Standard deviation
(C) Coefficient of variation (D) Skewness

શ્રેણીમાં સુસંગતતા :

- (A) સરેરાશ વિચલન (B) પ્રમાણિત વિચલન
(C) ચલનાંક (D) વિષમતા

દ્વારા માપી શકાય છે.

45. When the frequency distribution is skew, which one of the following measures of central tendency is appropriate ?

- (A) Mean (B) Median
(C) Mode (D) Harmonic Mean

જ્યારે આવૃત્તિ વિતરણ વિષમ હોય ત્યારે, નીચેનામાંથી કયો કેન્દ્રીય વલણનો માપદંડ યોગ્ય છે ?

- (A) મધ્યક (B) મધ્યસ્થ
(C) બહુલક (D) સંવાદી મધ્યક

46. For a symmetric frequency curve, skewness is :

- (A) Positive (B) Negative
(C) Zero (D) One

એક સુડોલ આવૃત્તિ વક્ર માટે, વિષમતા :

- (A) ધન (B) ઋણ
(C) શૂન્ય (D) એક

હોય છે.

47. If the probability of joint occurrence of two events is zero, they are :
- (A) Collectively exhaustive (B) Statistically independent
(C) Mutually exclusive (D) None of these

જો બે ઘટનાઓ સાથે બનવાની સંભાવના શૂન્ય હોય તો, તેઓ :

- (A) નિ:શેષ (B) નિરપેક્ષ
(C) પરસ્પર નિવારક (D) એમાંથી કોઈ નહીં
હોય છે.

48. Pearson's correlation coefficient is invariant with respect to :

- (A) Change in origin only
(B) Change in scale only
(C) Change in origin and change in scale both
(D) None of the above

પીયર્સનનો સહસંબંધાંક :

- (A) ફક્ત ઉગમબિંદુમાં ફેરફાર પ્રત્યે
(B) ફક્ત સ્કેલ પરિવર્તન પ્રત્યે
(C) ઉગમબિંદુ પરિવર્તન અને સ્કેલ પરિવર્તન બંને પ્રત્યે
(D) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં
અચળ રહે છે.

49. For testing the independence of 2 attributes, we must use :

- (A) Z-test (B) t-test
(C) F-test (D) χ^2 -test

બે ગુણાત્મક ચલરાશિઓના સ્વાતંત્ર્યના પરીક્ષણ માટે આપણે :

- (A) Z-પરીક્ષણ (B) t-પરીક્ષણ
(C) F-પરીક્ષણ (D) χ^2 -પરીક્ષણ

નો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

50. Which one of the following is *not* a method of determining trend of a time-series ?

- (A) Smoothing the curve (B) Method of moving averages
(C) Method of moments (D) Method of least squares

નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ, સામયિક શ્રેણીનું વલણ નિર્ધારીત કરવા માટેની પદ્ધતિ નથી ?

- (A) વક્રને સમતલ કરવો (B) ચલિત સરેરાશની પદ્ધતિ
(C) ગુણપ્રઘાતની પદ્ધતિ (D) ન્યૂનતમ વર્ગની પદ્ધતિ

ROUGH WORK

ROUGH WORK